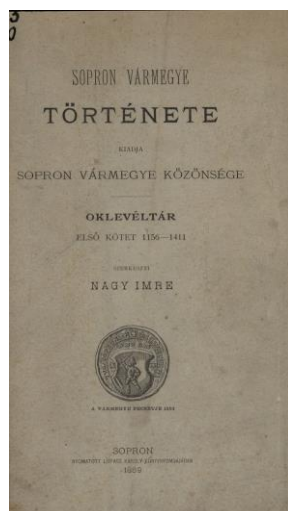

Nagy Imre

200 évvel ezelőtt 1822.

július 1-jén született a sopronmegyei Német-Keresztúron (ma: Deutschkreuz, Ausztria) Alsó-szopori Nagy Imre, kúriai bíró, ügyvéd, történész-genealógus, Sopron vármegyei tisztviselő, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja,

Középiskolai tanulmányait Sopronban, felsőbb iskoláit Sopronban és Pozsonyban végezte. Sopronban írt, fordított színdarabokat, lírai költeményeket, több költeménye a soproni „Magyar Társaság” érdekműgyűjteményébe került. Itt ismerkedett meg Petőfi Sándorral, ki „....Sopronban létekor idejét többnyire velünk és köztünk tölté el s költeményeit közlé velünk.” Pozsonyban a jogakadémiát végezte.

Az 1848-ban Sopron vármegyei gyakorló ügyvéd, ősszel, mint a soproni nemzetőr század tagja, részt vett a Dobravánál lezajlott csatában. 1848. november 1-jén Sopron vármegye jegyzőjévé választották. A szabadságharc leverése után bírói pályára lépett, a somogyi törvényszéknél működött, a kőszegi kerületi tábla bírójává lett, 1869-ben királyi ítélőtáblai bírónak, 1875-ben legfőbb ítélőszék bírójává nevezték ki.

1861-ben a Győri történelmi és régészeti füzetekben, amely a magyar történettudomány fontos fóruma volt, jelentette meg Sopronnal kapcsolatos cikkeit.

Kőszegi tartózkodása alatt már dolgozott együtt Ráth Károly akadémikussal és Véghely Dezső joggyakornokkal. Ők hárman alakították meg 1863-ban Sopron-, Vas- és Győr megyék történészeivel a Dunántúli Történetkedvelők tudományos társaságát, amely igen komoly és értékes munkát végzett, előkészítette a talajt a Történelmi Társulat megalakulásához. Magyar Történelmi Társulat 1867-ben alakult, melynek tagja volt többek között Nagy Imre, Paur Iván, Ráth Károly és Véghelyi Dezső. Ők készítették el a Hazai Okmánytár első kötetét.

Nagy Imre munkásságának elismerését jelentette, hogy a Magyar Tudományos Akadémia 1870. május 25-én levelező tagjává választotta. Székfoglaló értekezésének címe: A Lajtha mint határfolyam volt.

Későbbi tevékenysége is igen gazdag: a Zichy-család okmánytárát szerkesztette, melyből 1889-ig öt kötet készült el. A Hazai Okmánytárból másokkal együtt több kötetet is gondozott, az Árpád-ház korából okleveleket közölt, az Anjou-kori okmánytárból több kötet jelent meg, Zala vármegye oklevéltárának első két kötetét írta meg.

1883-ban Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság másodelnöke lett. Nagy Imrét az Akadémia 1886. május 6-án rendes tagjává választotta. Munkássága jelentős, középkori okleveleink összegyűjtése, azok kritikailag hű és pontos kiadása értékes forrás az utókor számára.

Sopron vármegye monográfiája megírásához készült a vármegye oklevéltára, melynek első két kötete látott napvilágot. 1889-ben megjelent Sopron vármegye történetének I. kötete. Ez a kötet 443 oklevelet tartalmaz, az 1156 és 1411 közötti időkből. Az oklevéltár ismertetője - Pór Antal - szerint „...oklevéltáraink közt alig van egy, mely adatai gazdagságára nézve e kötetet meghaladná.”

Két év múlva megjelent az oklevéltár II. kötete. Az összesen 833 oklevél negyvennél több levéltárból került elő.

Nagy Imre Budapesten hunyt el 1894. május 5-én.

Akadémiai emlékbeszédében Fejérfpataky László akadémikus hangsúlyozta, hogy „Nagy Imre működése a magyar oklevéltan terén, az oklevél publikálás szempontjából új korszakot nyit meg. Fáradhatatlan buzgalma, lelkiismeretes pontossága századok mulasztását tette jóvá. Nagy nem volt feldolgozó történetíró, munkásságát a tízezret meghaladó publikált oklevéltömeg bizonyítja. Viszont a feldolgozást mindig meg kell előznie a gyűjtő munkának, „...valakinek meg kellett vetnie az alapot, amelyre a feldolgozó biztosan épít. Az ily alapvetőnek, önfeláldozó munkásnak biztosítva van helye a nemzeti tudomány történetében.”

Irodalom:

Mann Miklós: Adalékok Sopron megye történetírójának életéhez In: Soproni Szemle 1962. (16. évf.) 1. sz. p. 70-74.

Turul 1894 (A Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság Közlönye) In: Nagy Imre (1822—1894.) p. 100-101.